

ต้องพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาล ... เพราะเหตุกรรยารับช่อมรดกจักรยานยนต์ของเทศบาล !

นางสาว นิตา บุญรัตน์ พนักงานคดีปกครองชำนาญการ
กลุ่มเผยแพร่ข้อมูลทางวิชาการและวารสาร
สำนักวิจัยและวิชาการ สำนักงานศาลปกครอง

เรื่องนี้ น่าสนใจสำหรับผู้ที่ยังดำรงตำแหน่งผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากกฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น พระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๘๖ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ กำหนดไว้คล้ายคลึงกันว่า ห้ามผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าไปมีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ในสัญญาที่ทำกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หากฝ่าฝืนก็จะต้องพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวตามที่กฎหมายกำหนด

อุทาหรณ์จากคดีปกครองฉบับนี้ ... ได้นำเรื่องราวของสมาชิกสภาเทศบาลซึ่งต้องพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุที่เป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยทางอ้อมในสัญญาที่กรรยารของตนได้ทำกับเทศบาล

มูลคดีเกิดจากเจ้าหน้าที่เทศบาลได้นำรถจักรยานยนต์ของเทศบาลไปซ่อมที่ร้านของผู้ฟ้องคดี ซึ่งขณะนั้นผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาล โดยกรรยารของผู้ฟ้องคดีได้ลงนามในใบเสนอราคา ใบสั่งของ หนังสือส่งงานจ้าง บิลเงินสดและฎีกาเบิกจ่ายเงินค่าซ่อมรถจักรยานยนต์ดังกล่าว

ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดี (ผู้ว่าราชการจังหวัด) ได้ตั้งคณะกรรมการสอบสวนและเห็นว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยทางอ้อมในสัญญาจ้างซ่อมรถจักรยานยนต์กับเทศบาล เนื่องจากกรรยารเข้าเป็นคู่สัญญากับเทศบาล จึงมีคำวินิจฉัยให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลตามมาตรา ๑๘ ทวิ ประกอบมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๘๖

ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ค่าซ่อมรถจักรยานยนต์มีมูลค่าไม่ก็ร้อยละบาท และกรรยารของตนกระทำการไปโดยขาดเจตนารู้เท่าไม่ถึงการณ์และไม่เข้าใจระเบียบของราชการ จึงยื่นฟ้องผู้ว่าราชการจังหวัดต่อศาลปกครองขอให้มีการคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำวินิจฉัยที่ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาล

การที่กรรยารของผู้ฟ้องคดีลงนามในใบเสนอราคา ใบสั่งของ หนังสือส่งงานจ้าง บิลเงินสดและฎีกาเบิกจ่ายเงิน ถือว่าผู้ฟ้องคดีมีส่วนได้เสียโดยทางอ้อมในสัญญากับเทศบาลหรือไม่?

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๘๖ บัญญัติห้ามมิให้สมาชิกเข้ามามีส่วนได้เสียกับเทศบาลไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม โดยไม่คำนึงว่าจะเป็นการได้ประโยชน์จากการเข้าทำสัญญาหรือเข้าทำกิจการใดกับเทศบาลหรือไม่ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวมิได้กำหนดข้อยกเว้นและมีได้กำหนดถึงมูลเหตุจูงใจในการเข้าไปมีส่วนได้เสียในการกระทำดังกล่าวกับเทศบาลที่ตนเป็นสมาชิกอยู่แต่อย่างใด หากผู้กระทำความผิดดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลหรือเข้าทำสัญญาหรือเข้าทำกิจการใดกับเทศบาล และมีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาดังกล่าว ก็ครบองค์ประกอบตามกฎหมายที่สมาชิกผู้นั้นจะต้องพ้นจากสมาชิกภาพ

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า กรรยารของผู้ฟ้องคดีเข้าเป็นคู่สัญญาหรือเข้าทำกิจการให้แก่เทศบาล โดยเป็นผู้ลงนามในใบเสนอราคา ใบสั่งจ่าย ใบสั่งของ หนังสือส่งงานจ้าง บิลเงินสด และเป็นผู้ลงนามรับเงินในฎีกาเบิกจ่ายเงินซึ่งมีเทศบาลเป็นคู่สัญญา โดยผู้ฟ้องคดีก็อยู่ที่ร้านกับกรรยารด้วย และรถจักรยานยนต์ดังกล่าวมีสติ๊กเกอร์ตราประจำเทศบาลติดอยู่ ผู้ฟ้องคดีจึงถือเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยทางอ้อมในสัญญาหรือกิจการที่กระทำกับเทศบาลอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๑๘ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๘๖ คำวินิจฉัยให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาล จึงชอบด้วยกฎหมาย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดคดีนี้ ถือเป็นแนวทางการปฏิบัติราชการที่ดีสำหรับผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์กรปกครองท้องถิ่นว่า การห้ามผู้ดำรงตำแหน่งบริหารหรือสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าไปมีส่วนได้เสียโดยตรงหรือทางอ้อมในสัญญากับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๕๖ มิได้หมายความว่าเฉพาะแต่ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวเท่านั้น แต่รวมถึงผู้ที่มีความสัมพันธ์เป็นสามีหรือภรรยาของผู้ดำรงตำแหน่งนั้นด้วย หากเข้าเป็นคู่สัญญากับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาจถือว่าผู้บริหารหรือสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าวเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยทางอ้อมและต้องพ้นจากตำแหน่งตามที่กฎหมายกำหนด ท่านที่สนใจสามารถศึกษารายละเอียดได้ในคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๖๘๔/๒๕๖๑

(ปรึกษาคดีปกครองได้ที่สายด่วนศาลปกครอง๑๓๕๕ และสืบค้นเรื่องอื่น ๆ ได้จาก www.admincourt.go.th เมนูวิชาการ เมนูย่อยอุทธรณ์จากคดีปกครอง)
